

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Затверджено

вченою радою

факультету соціології та управління

протокол № 2 від 26 вересня 2024 р.

Єлова вченої ради, декан

 Т. Ф. Бірюкова

СТРАТЕГІЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ГЕОПОЛІТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ
УКРАЇНИ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

ступеня доктора філософії

зі спеціальності 052 Політологія

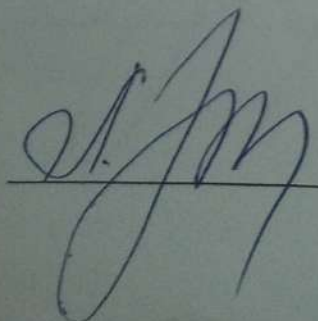
освітньо-наукова програма Політологія

Укладач:

Руднева А.О., доцент кафедри політології, кандидат політичних наук, доцент

Погоджено:

Гарант освітньо-наукової програми

Л. С. Хорішко

Запоріжжя 2024

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		Денна, вечірня, заочна форми навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки	Вибіркова
		Цикл професійної підготовки
Змістових модулів – 8	Спеціальність 052 Політологія	Рік підготовки:
Загальна кількість годин – 180		2-й
		Лекції 45 год.
		Практичні 0 год.
		Самостійна робота 135 год.
Освітньо-наукова програма «Політологія»	Вид підсумкового контролю: залік	
	Рівень вищої освіти: третій (доктор філософії)	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання навчальної дисципліни є формування цілісного уявлення про місце України в сучасному геополітичному просторі і новому глобальному вимірі, а також стратегії реалізації її геополітичного потенціалу.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Стратегії реалізації геополітичного потенціалу України» є: ознайомити аспірантів з основними тенденціями розвитку сучасної геополітичної ситуації у світі, трансформації геополітичної картини світу, основними тенденціями розвитку сучасної геополітичної ситуації та ролі України у зазначених процесах; аналіз основних тенденцій, закономірностей, напрямів розвитку сучасної світової політики і міжнародних відносин; дослідження найбільш напружених і конфліктних регіонів планети, у яких концентруються головні напрямки зовнішньої політики різних держав; визначення пріоритетних і стратегічних завдань сучасної української геостратегії.

Згідно з вимогами освітньо-наукової програми аспіранти повинні досягти таких програмних **компетентностей** і **програмних результатів навчання**:

Програмні компетентності	
ЗК01	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу нових та комплексних ідей
ЗК02	Здатність вчитися, оволодівати сучасними знаннями, застосовувати їх у практичних ситуаціях
ЗК03	Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК04	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК05	Здатність до критичного мислення
ЗК06	Здатність працювати в міжнародному середовищі, у тому числі в контексті європейської та євроатлантичної інтеграції України
ЗК09	Здатність до особистісного та професійного розвитку
СК01	Здатність до розуміння основних концепцій, історичних витоків, сучасного стану та тенденції розвитку спеціальності 052 «Політологія»; оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку.
СК04	Здатність використовувати сучасні методології, методи та інструменти емпіричних і теоретичних досліджень у галузі, сучасні цифрові технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та науково-педагогічній діяльності.
СК08	Здатність розуміти принципи функціонування та закономірності розвитку публічної політики, політичних інститутів та процесів, політичної поведінки, політичної культури та ідеології, світової політики та політики окремих країн та регіонів.
Програмні результати навчання	
ПРН1	Мати передові концептуальні та методологічні знання з предметної області та на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій
ПРН3	Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи
ПРН8	Демонструвати системний науковий світогляд та загальний культурний кругозір; володіти техніками і технологіями критичного мислення; дотримуватися принципів академічної доброчесності та професійної етики; забезпечувати безперервний саморозвиток та самовдосконалення протягом життя.
ПРН11	Розуміти принципи функціонування та закономірності розвитку публічної політики, політичних інститутів та процесів, політичної поведінки, політичної культури та ідеології, світової політики та політики окремих країн та регіонів.
ПРН12	Використовувати результати досліджень у галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» для розв'язання проблем функціонування політичних інститутів та громадянського суспільства.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Геополітична структура сучасного світу.

Тема 1. Сутність та принципи геополітики. Поняття про геополітику. Різні підходи до розуміння сутності. Об'єкт геополітики. Основні підходи до визначення співвідношення між політичною географією та геополітикою: конструктивістський, просторовий, абстрактно-теоретичний.

Структура геополітики. «Фундаментальна» і прикладна геополітика. Геостратегія. Теоретична, глобальна, аналітична, прикладна, естатична геополітика. Зовнішня та внутрішня геополітика. Міжпредметні зв'язки геополітики. Провідні функції геополітики: світоглядно-ідеологічна, методологічна, пізнавальна, управлінська, прогностична, просвітницька та ін. Актуальні завдання сучасної геополітики. Місце геополітики в системі сучасного наукового знання та у сфері практичної політики держави.

Тема 2. Геополітичний простір. Геополітичний простір, його сутність. Геополітичні поля. Ендемічне поле. Прикордонне поле. Перехресне поле. Тотальне поле. Геополітична опорна точка. Метаполе. Геополітичні відносини. Геополітичний баланс сил. Геополітичний контроль. Типи контролю над геопростором. Категорії геополітики: геополітична експансія, геополітичний конфлікт, геополітичне положення, геополітична могутність, геополітичні інтереси, геополітичний кодекс (код), геостратегія. Геополітична свідомість, її витоки. Геополітичні аспекти національної ідеї. Основні закони геополітики. Закон планетарного дуалізму — протистояння телурократії й таласократії. Дискусійність законів геополітики.

Тема 3. Геополітична структура сучасного світу. Світова територіальна організація політичної сфери суспільного життя. Геополітична структуризація світу. Геополітичні макрорегіони світу. Геополітичні регіони. Геополітичні субрегіони. Геополітичні «вісі», «полюси» («центри»). Біполярна геополітична модель світу після Другої світової війни. Сучасна глобалізація. Уявлення про уніполярний світ. «Новий світовий порядок». Багатополярна і багатоярусна геополітична модель сучасного світу. Геополітична взаємодія цивілізацій на міжнародній арені: співпраця і конфлікти.

Змістовий модуль 2. Тенденції розвитку сучасної геополітичної ситуації у світі.

Тема 4. Регіоналізація геополітичних процесів. Держави світу. Основні геополітичні порядки (рівні) держав світу. Геоекономічна структура світу. Моделі «Північ–Південь», «Захід–Схід». Модель світу відповідно до теорії

І.Валлерстайна. Великі гео економічні простори на Землі. Геополітика і Світовий океан. Державні території у Світовому океані. Території зі змішаним правовим режимом. Міжнародні території. Міжнародні протоки та канали.

Тема 5. Геополітичні конфлікти в сучасному світі. Геополітичний конфлікт, типи геополітичних конфліктів. Міжцивілізаційні конфлікти. Інформаційна геополітика. Геоінформаційні конфлікти. Воєнно-політичний конфлікт. Головні фактори, що викликають воєнно-політичні конфлікти. Виникнення і розвиток воєнно-політичного конфлікту. Об'єкт, предмет, засоби, суб'єкти воєнно-політичного конфлікту. Типології воєнно-політичних конфліктів.

Тема 6. Динаміка воєнно-політичних конфліктів. Типи стратегій держав. Основні етапи. Результати воєнно-політичних конфліктів. Врегулювання конфліктів. Геополітичний аналіз воєнно-політичних конфліктів. Географія воєнно-політичних конфліктів у сучасному світі. Гео економічний конфлікт. Гео економічні війни, основні засоби.

Змістовий модуль 3. Теоретико-методологічні аспекти міжнародної та європейської безпеки

Тема 7. Концептуальні основи міжнародної та європейської безпеки. Підходи до визначення понять «безпека», «міжнародна безпека» та «європейська безпека», «загроза», «виклик»; національні інтереси як основа формування концепцій національної, регіональної (європейської) та міжнародної безпеки; еволюція загроз та викликів міжнародній та європейській безпеці; глобальні проблеми в контексті забезпечення міжнародної та європейської безпеки.

Тема 8. Основні сфери забезпечення міжнародної та європейської безпеки: політична, військова, економічна сфери. Характеристика наявної ситуації в військовій сфері щодо забезпечення міжнародної та європейської безпеки; загрози та виклики міжнародній та європейській безпеці у військовій сфері; угоди щодо контролю над озброєннями в системі міжнародної безпеки; тероризм як виклик часу; роль міжнародних, регіональних організацій у забезпеченні міжнародної та європейської безпеки у військовій сфері.

Сутність та значення економічної складової у забезпеченні міжнародної та європейської безпеки; характер загроз та викликів міжнародній та європейській безпеці в економічній сфері; міжнародна та європейська безпека в умовах взаємозалежності суб'єктів світового господарства; енергетична безпека; роль міжнародних, регіональних організацій у забезпеченні міжнародної та європейської безпеки у економічній сфері.

Тема 9. Основні сфери забезпечення міжнародної та європейської

безпеки: інформаційна, гуманітарна, екологічна сфери. Сутність та значення інформаційної складової у забезпеченні міжнародної та європейської безпеки; характер загроз та викликів міжнародній та європейській безпеці в інформаційній сфері; сутність та значення гуманітарної складової у забезпеченні міжнародної та європейської безпеки; характер загроз та викликів міжнародній та європейській безпеці в гуманітарній сфері; роль міжнародних, регіональних організацій у забезпеченні міжнародної та європейської безпеки у інформаційній та гуманітарній сферах.

Сутність та значення екологічної складової у забезпеченні міжнародної та європейської безпеки; характер загроз та викликів міжнародній і європейській безпеці в екологічній сфері; специфіка та основні пріоритети забезпечення екологічної безпеки в Європі; роль міжнародних, регіональних організацій у забезпеченні міжнародної та європейської безпеки у екологічній сфері.

Змістовий модуль 4. Практичні аспекти міжнародної та європейської безпеки

Тема 10. Система безпеки в Європі, Євразії та АТР. Підходи провідних європейських країн до забезпечення національної та європейської безпеки; еволюція підходів в Європі до забезпечення європейської безпеки; роль ЄС, НАТО, ЗЄС та ОБСЄ у процесі забезпечення регіональної безпеки в Європі; взаємодія ЄС, НАТО та ОБСЄ з іншими організаціями у забезпеченні регіональної безпеки в Європі.

Підходи до забезпечення безпеки пострадянського простору; безпека як фактор інтеграції на пострадянському просторі; роль ШОС у процесі забезпечення безпеки в регіонах Євразії та АТР; підходи до забезпечення національної безпеки Китаю; специфіка регіону АТР та її вплив на формування системи регіональної безпеки; роль АСЕАН, АТЕС та АРФ у забезпеченні регіональної безпеки в АТР.

Тема 11. Система безпеки на Близькому Сході та у Латинській Америці. Специфіка регіону Латинської Америки та її вплив на формування системи регіональної безпеки; підходи до забезпечення національної безпеки Бразилії; роль Андського співтовариства, Групи Ріо, КАРІКОМ та МЕРКОСУР у процесі забезпечення регіональної безпеки в Латинській Америці; взаємодія організацій регіону з ЄС у забезпеченні безпеки в регіоні

Специфіка регіону Близького Сходу та її вплив на формування системи регіональної безпеки; підходи до забезпечення національної безпеки Ізраїлю; підходи до забезпечення національної безпеки Ірану; роль Організації Ісламського співробітництва, Ради співробітництва арабських держав Перської затоки, Союзу для Середземномор'я та Ліги арабських держав у

процесі забезпечення регіональної безпеки на Близькому Сході; взаємодія організацій регіону з ЄС у забезпеченні безпеки в регіоні.

Тема 12. Інструменти міжнародної політики: дипломатія, сила, пропаганда. Найважливішим засіб здійснення зовнішньої політики держави – дипломатія. Офіційна діяльність глав держав, урядів, зовнішньополітичних та зовнішньоекономічних відомств, спеціальних делегацій і місій, дипломатичних представництв за кордоном. Основні засоби дипломатії: дипломатичні переговори; дипломатичне листування; участь у роботі міжнародних організацій і конференцій; підготовка та укладання міжнародних договорів; діяльність постійних представництв держави за кордоном; офіційне видання міжнародних документів.

Проблема застосування сили у міжнародних відносинах. Співвідношення понять сили та могутності. Елементи національної сили за Г.Моргентау. Доктрина балансу сил і «теорія доміно». Міжнародна пропаганда: сутність, призначення, напрями, типологія. Техніка міжнародної пропаганди.

Змістовий модуль 5. Інформаційна складова сучасних геополітичних процесів.

Тема 13. Інформаційна складова міжнародних відносин. Становлення та розвиток інформаційної цивілізації. Тенденції та показники розгортання інформаційного суспільства. Теорії інформаційного суспільства. Моделі інформаційних суспільств. Поняття інформаційної безпеки. Інформаційні загрози. Типи і види інформаційної зброї. Інформаційні війни. Сучасний стан міжнародної правової бази в інформаційній сфері.

Україна у світовому інформаційному просторі. Інформаційна сфера системи національної та регіональної безпеки. Державна політика у сфері національного інформаційного простору. Основні напрями забезпечення та контролю національного інформаційного простору в Україні. Основні пріоритети інформаційної безпеки.

Тема 14. Інформаційна політика та безпека в умовах формування інформаційного суспільства. Інформаційна політика та безпека на сучасному етапі. Інформація та знання як головні цінності інформаційного суспільства, на яких ґрунтується виробництво нової епохи. Об'єкт, предмет, мета інформаційної політики. Основні завдання інформаційної політики. Формування терміносистеми актуальної галузі знання: інформаційна сфера, національний інформаційний простір, інформаційний потенціал, інформаційна безпека.

Інформаційна безпека як важливий структурний компонент

інформаційної політики. Інформаційна безпека в інформаційну добу. Глобалізаційний аспект інформаційної політики України: збереження і створення якісної вітчизняної інформаційної продукції, захист національного інформаційного простору.

Тема 15. Інформаційне протиборство в контексті геополітичних взаємодій. Загрози інформаційній безпеці та інформаційне протиборство. Загрози та виклики в інформаційній сфері. Поняття «інформаційного протиборства». Типологія та форми інформаційного протиборства.

Інформаційна війна як новий засіб впливу на супротивника. Сунь-Цзи «Мистецтво війни». Сутність та мета інформаційних воєн. Інформаційна зброя. Інформаційні війни сучасності. Методи ведення інформаційної війни. Пропаганда. Інформаційні операції у структурі соціально-політичної комунікації. Методи протидії інформаційним впливам. Спін-доктор. Інформаційна політика держави в надзвичайних ситуаціях.

Змістовий модуль 6. Україна в контексті сучасних геополітичних реалій.

Тема 16. Кібербезпека: глобальний контекст. Кібербезпека як один з пріоритетів у системі національної безпеки України. Посилення спроможностей національної системи кібербезпеки для протидії кіберзагрозам у сучасному безпековому середовищі. Національний кіберпростір: виклики та загрози. Національна система кібербезпеки: засади розбудови. Стратегія кібербезпеки України (2021 – 2025 роки).

Тема 17. Євроінтеграційний аспект української геополітики на сучасному етапі. Україна в геополітичному просторі сучасності. Розширення ЄС і виникнення спільного українсько-євросоюзівського кордону. Нова конфігурація геополітичного простору Європи. Базові поняття геополітичного курсу України та напрями геостратегії.

Тема 18. Національна безпека України в умовах глобалізації. Новітні виклики глобалізації. Зміна система цінностей та ціннісних координат. Нова якість демократії. Енергетичний контроль. Проблема збереження ідентичності нації в умовах глобалізації.

Змістовий модуль 7. Сучасна українська геополітика та геостратегія.

Тема 19. Основи геополітики та геостратегії України. Законодавчі, нормативно-правові, стратегічні основи геополітичного вектору розвитку України. Основні засади та принципи впровадження геополітичної стратегії та тактики української держави.

Тема 20. Сучасне геостратегічне планування в Україні. Стратегічне планування як основа забезпечення успішної зовнішньої політики держави,

один із механізмів стратегії її розвитку. Інформаційно-аналітичний супровід зовнішньополітичного планування. Виклики та загрози національній безпеці України в контексті геостратегічного планування.

Тема 21. Зовнішньополітичний потенціал української держави. Тенденції, особливості та принципи формування зовнішньополітичного потенціалу української держави. Вплив внутріполітичного стану на формування геостратегії України. Стан ресурсного забезпечення зовнішньої політики України.

Змістовий модуль 8. Стратегії реалізації геополітичного потенціалу України

Тема 22. Геополітичний статус української держави. Геополітичний статус: поняття та визначення. Геополітичний статус держави, як показник її місця на міжнародній арені. Ключові аспекти формування геополітичного статусу держави: територія, населення, клімат, ландшафт, комунікації, природні ресурси, екологія, збройні сили тощо. Індекс національної потужності держави як ключовий індикативний імператив здатності держави домінувати на міжнародній арені.

Тема 23. Пострадянський простір як регіональний вектор геостратегії української держави. СНД як інструмент реінтеграції пострадянського простору. Інтеграційні та геостратегічні проекти країн СНД по відношенню до української держави. Специфіка забезпечення військово-політичного впливу на пострадянському просторі.

Тема 24. Глобальний вимір геостратегії України. Євроінтеграційний вектор геостратегії України. Перспективи та тенденції національного розвитку української держави. Загрози та виклики стратегії реалізації геополітичному потенціалу України на сучасному етапі розвитку.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тематичних розділів і тем	Кількість годин			
	усьо го	у тому числі		
		л.	прак т.	сам. роб.
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1. Геополітична структура сучасного світу.				
Тема 1. Сутність та принципи геополітики	6	1		6
Тема 2. Геополітичний простір	8	2		6
Тема 3. Геополітична структура сучасного світу.	8	2		6
Разом за змістовим модулем 1	23	5		18

Змістовий модуль 2. Тенденції розвитку сучасної геополітичної ситуації у світі.				
Тема 4. Регіоналізація геополітичних процесів	6	2		4
Тема 5. Геополітичні конфлікти в сучасному світі.	8	2		6
Тема 6. Динаміка воєнно-політичних конфліктів.	8	2		6
Разом за змістовим модулем 2	22	6		16
Змістовий модуль 3. Теоретико-методологічні аспекти міжнародної та європейської безпеки				
Тема 7. Концептуальні основи міжнародної та європейської безпеки.	6	2		4
Тема 8. Основні сфери забезпечення міжнародної та європейської безпеки: політична, військова, економічна сфери.	8	2		6
Тема 9. Основні сфери забезпечення міжнародної та європейської безпеки: інформаційна, гуманітарна, екологічна сфери.	8	2		6
Разом за змістовим модулем 3	22	6		16
Змістовий модуль 4. Практичні аспекти міжнародної та європейської безпеки				
Тема 10. Система безпеки в Європі, Євразії та АТР.	8	2		6
Тема 11. Система безпеки на Близькому Сході та у Латинській Америці	8	2		6
Тема 12. Інструменти міжнародної політики: дипломатія, сила, пропаганда.	8	2		6
Разом за змістовим модулем 4	24	6		18
Змістовий модуль 5. Інформаційна складова сучасних геополітичних процесів.				
Тема 13. Інформаційна складова міжнародних відносин.	6	2		4
Тема 14. Інформаційна політика та безпека в умовах формування інформаційного суспільства.	8	2		6
Тема 15. Інформаційне протиборство в контексті геополітичних взаємодій.	8	2		6
Разом за змістовим модулем 5	22	6		16
Змістовий модуль 6. Україна в контексті сучасних геополітичних реалій.				
Тема 16. Кібербезпека: глобальний контекст.	6	2		4

Тема 17. Євроінтеграційний аспект української геополітики на сучасному етапі.	8	2		6
Тема 18. Національна безпека України в умовах глобалізації.	8	2		6
Разом за змістовим модулем 6	22	6		16
Змістовий модуль 7. Сучасна українська геополітика та геостратегія.				
Тема 19. Основи геополітики та геостратегії України	6	2		5
Тема 20. Сучасне геостратегічне планування в Україні	8	2		6
Тема 21. Зовнішньополітичний потенціал української держави.	8	2		6
Разом за змістовим модулем 7	23	6		17
Змістовий модуль 8. Стратегії реалізації геополітичного потенціалу України				
Тема 22. Геополітичний статус української держави.	8	2		6
Тема 23. Пострадянський простір як регіональний вектор геостратегії української держави	8	2		6
Тема 24. Глобальний вимір геостратегії України	6			6
Разом за змістовим модулем 8	22	4		18
Усього годин	180	45		135

5. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№ теми	Назва теми	Кіл-ть годин
Змістовий модуль 1. Геополітична структура сучасного світу.		
1	Сутність та принципи геополітики	1
2	Геополітичний простір	2
3	Геополітична структура сучасного світу.	2
	Разом за змістовим модулем 1	6
Змістовий модуль 2. Тенденції розвитку сучасної геополітичної ситуації у світі.		
4	Регіоналізація геополітичних процесів	2
5	Геополітичні конфлікти в сучасному світі.	2
6	Динаміка воєнно-політичних конфліктів.	2
	Разом за змістовим модулем 2	6
Змістовий модуль 3. Теоретико-методологічні аспекти міжнародної		

та європейської безпеки		
7	Концептуальні основи міжнародної та європейської безпеки.	2
8	Основні сфери забезпечення міжнародної та європейської безпеки: політична, військова, економічна сфери.	2
9.	Основні сфери забезпечення міжнародної та європейської безпеки: інформаційна, гуманітарна, екологічна сфери.	2
	Разом за змістовим модулем 3	6
Змістовий модуль 4. Практичні аспекти міжнародної та європейської безпеки		
10	Система безпеки в Європі, Євразії та АТР.	2
11	Система безпеки на Близькому Сході та у Латинській Америці	2
12	Інструменти міжнародної політики: дипломатія, сила, пропаганда.	2
	Разом за змістовим модулем 4	6
Змістовий модуль 5. Інформаційна складова сучасних геополітичних процесів.		
13	Інформаційна складова міжнародних відносин.	2
14	Інформаційна політика та безпека в умовах формування інформаційного суспільства.	2
15	Інформаційне протиборство в контексті геополітичних взаємодій.	2
	Разом за змістовим модулем 5	6
Змістовий модуль 6. Україна в контексті сучасних геополітичних реалій.		
16	Кібербезпека: глобальний контекст.	2
17	Євроінтеграційний аспект української геополітики на сучасному етапі.	2
18	Національна безпека України в умовах глобалізації.	2
	Разом за змістовим модулем 6	6
Змістовий модуль 7. Сучасна українська геополітика та геостратегія.		
19	Основи геополітики та геостратегії України	2
20	Сучасне геостратегічне планування в Україні	2
21	Зовнішньополітичний потенціал української держави.	2
	Разом за змістовим модулем 7	6
Змістовий модуль 8. Стратегії реалізації геополітичного потенціалу України		
22	Геополітичний статус української держави.	2
23	Пострадянський простір як регіональний вектор геостратегії української держави	2

	Разом за змістовим модулем 8	4
Усього годин		45

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ теми	Назва теми	Кіл-ть годин
Змістовий модуль 1. Геополітична структура сучасного світу.		
1	Сутність та принципи геополітики	6
2	Геополітичний простір	6
3	Геополітична структура сучасного світу.	6
	Разом за змістовим модулем 1	18
Змістовий модуль 2. Тенденції розвитку сучасної геополітичної ситуації у світі.		
4	Регіоналізація геополітичних процесів	4
5	Геополітичні конфлікти в сучасному світі.	6
6	Динаміка воєнно-політичних конфліктів.	6
	Разом за змістовим модулем 2	16
Змістовий модуль 3. Теоретико-методологічні аспекти міжнародної та європейської безпеки		
7	Концептуальні основи міжнародної та європейської безпеки.	4
8	Основні сфери забезпечення міжнародної та європейської безпеки: політична, військова, економічна сфери.	6
9.	Основні сфери забезпечення міжнародної та європейської безпеки: інформаційна, гуманітарна, екологічна сфери.	6
	Разом за змістовим модулем 3	16
Змістовий модуль 4. Практичні аспекти міжнародної та європейської безпеки		
10	Система безпеки в Європі, Євразії та АТР.	6
11	Система безпеки на Близькому Сході та у Латинській Америці	6
12	Інструменти міжнародної політики: дипломатія, сила, пропаганда.	6
	Разом за змістовим модулем 4	18
Змістовий модуль 5. Інформаційна складова сучасних геополітичних процесів.		
13	Інформаційна складова міжнародних відносин.	4
14	Інформаційна політика та безпека в умовах формування інформаційного суспільства.	6
15	Інформаційне протиборство в контексті геополітичних взаємодій.	6
	Разом за змістовим модулем 5	16

Змістовий модуль 6. Україна в контексті сучасних геополітичних реалій.		
16	Кібербезпека: глобальний контекст.	4
17	Євроінтеграційний аспект української геополітики на сучасному етапі.	6
18	Національна безпека України в умовах глобалізації.	6
	Разом за змістовим модулем 6	16
Змістовий модуль 7. Сучасна українська геополітика та геостратегія.		
19	Основи геополітики та геостратегії України	5
20	Сучасне геостратегічне планування в Україні	6
21	Зовнішньополітичний потенціал української держави.	6
	Разом за змістовим модулем 7	17
Змістовий модуль 8. Стратегії реалізації геополітичного потенціалу України		
22	Геополітичний статус української держави.	6
23	Пострадянський простір як регіональний вектор геостратегії української держави	6
24	Глобальний вимір геостратегії України	6
	Разом за змістовим модулем 8	18
Усього годин		135

7. ВИДИ КОНТРОЛЮ І СИСТЕМА НАКОПИЧЕННЯ БАЛІВ

№ змістового модуля	Вид контролю	Кіл-ть балів
ПОТОЧНИЙ		
1	<i>Тест № 1.</i> Геополітична структура сучасного світу.	5
2	<i>Порівняльний аналіз № 1.</i> Порівняйте особливості міжнародних конфліктів ХХ ст. та ХХІ ст.	8
3	<i>Аналітичне есе № 1.</i> Визначте загрози та дестабілізуючі фактори геополітичному положенню України у 2020 році.	8
4	<i>Самостійна робота № 1.</i> Практичні аспекти міжнародної та європейської безпеки.	9
5	<i>Практичне аналітичне завдання № 1.</i> Визначити особливості інформаційної політики України у 2021 році, враховуючи соціально-політичні, економічні, військові, міжнародні та інші фактори.	8
6	<i>Аналітичне есе № 2.</i> Як, на Вашу думку, держава може захистити свідомість громадян від зовнішньої інформаційної агресії?	8

7	Тест № 2. Сучасна українська геополітика та геостратегія.	5
8	Самостійна робота № 2. Стратегії реалізації геополітичного потенціалу України.	9
	<i>Разом:</i>	60
ПІДСУМКОВИЙ		
	Залік, у т.ч.	40
	Презентація власної стратегії ефективної реалізації геополітичного потенціалу України в сучасних умовах	20
	Захист індивідуального дослідницького завдання	20
	<i>Разом:</i>	40
	<i>Усього</i>	100

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

№	Контрольні заходи	Критерії оцінювання
ПОТОЧНИЙ		
1	Тест	Максимальна кіл-ть балів – 5. Тест складається з 5 питань. Кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал.
2	Самостійна робота	Максимальна кіл-ть балів – 9. При цьому оцінюється правильність і повнота виконаного завдання: виконано правильно, повністю із застосуванням оригінального підходу (8-9 балів); містить незначні неточності (6-7 балів), наявні помилки (4-5 балів), завдання виконано неправильно із суттєвими помилками й неповністю (1-3 бали)
3	Есе	Максимальна кіл-ть балів – 8. При цьому оцінюється обґрунтованість та переконливість автора (3 бали), логічність та послідовність викладу матеріалу (3 бали), якість мовлення та грамотність (2 бали)
4	Аналітичне завдання, порівняльний аналіз	Максимальна кіл-ть балів – 8. При цьому оцінюється правильність і повнота виконаного завдання: виконано правильно, повністю із застосуванням оригінального підходу (7-8 балів); містить незначні неточності (5-6 балів), наявні помилки (3-4 бали), завдання виконано неправильно із суттєвими

		помилками й неповністю (1-2 бали)
ПІДСУМКОВИЙ		
5	Презентація результатів власного проекту	Максимальна кіл-ть балів – 20. При цьому оцінюється актуальність обраної теми проекту, відповідність інструментарію обраного метода завданням дослідження (5 балів), логічність та послідовність викладення результатів досліджень, обґрунтованість висновків (5 балів), стиль наукового мовлення й грамотність (5 балів), оформлення відповідно до встановлених вимог (5 балів)
6	Індивідуальне дослідницьке завдання	Максимальна кіл-ть балів – 20. При цьому оцінюється актуальність обраної теми, відповідність інструментарію обраного метода завданням дослідження (5 балів), логічність та послідовність викладення результатів досліджень, обґрунтованість висновків (5 балів), стиль наукового мовлення й грамотність (5 балів), оформлення відповідно до встановлених вимог (5 балів)

Шкала оцінювання: національна та ECTS

<i>За шкалою ECTS</i>	<i>За шкалою університету</i>	<i>За національною шкалою</i>
A	90 – 100 (відмінно)	55 (відмінно)
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)
C	75 – 84 (добре)	
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)
E	60 – 69 (достатньо)	
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)

F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)	
---	---	--

Оцінка 5 (відмінно) (90 – 100 балів) виставляється, якщо здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано викладає його під час усних виступів та надання письмових відповідей; глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу; демонструє високий рівень застосування отриманих умінь і навичок, а також оригінальний підхід під час виконання практичних завдань.

Оцінка 4 (добре) (74 – 89 балів) виставляється, якщо здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та надання письмових відповідей; в основному розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу; демонструє високий рівень застосування отриманих умінь і навичок під час виконання практичних завдань. Проте, при викладенні деяких теоретичних питань та вирішення практичних завдань йому не вистачає достатньої глибини та аргументації, може припускатися окремих несуттєвих неточностей та незначних помилок.

Оцінка 3 (задовільно) (60 – 73 бали) виставляється, якщо здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та надання письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації; демонструє середній рівень застосування отриманих умінь і навичок під час виконання практичних завдань, припускаючись при цьому суттєвих неточностей та окремих помилок.

Оцінка 2 (незадовільно з можливістю повторного складання) (35 – 59 балів) виставляється, якщо здобувач слабо володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та надання письмових відповідей; демонструє низький рівень застосування отриманих умінь і навичок під час виконання практичних завдань, припускаючись суттєвих помилок та неточностей.

Оцінка 1 (незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни) (0 – 34 бали) виставляється, якщо здобувач майже не володіє навчальним матеріалом, не в змозі розкрити зміст більшості питань під час усних виступів та надання письмових відповідей; не вміє застосовувати отримані уміння й навички під час виконання практичних завдань.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Глобалізаційні виклики сучасності : підручник / за заг. ред. Л.Г.Комахи. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2022. 350 с.
2. Гольцов В. Геополітика та політична географія : підручник. Київ : Вид-во ЦУЛ, 2019. 416 с.
3. Зовнішня політика та національна безпека : посібник / за ред. Г.П.Ситника. Київ : Видавець Кравченко Я.О., 2021. 244 с.
4. Кіссінджер Г. Світовий порядок. Роздуми про характер націй в історичному контексті. Київ : Вид-во Наш Формат, 2020. 320 с.
5. Основи стратегічного планування національної безпеки : посібник / за ред. Г.П.Ситника. Київ : Видавець Кравченко Я.О., 2021. 224 с.
6. Ситник Г.П. Виклики національній безпеці у контексті формування нового світового порядку : курс лекцій. Київ : ТОВ «САК Лтд.», 2023. 103 с.
7. Ситник Г.П., Орел М.Г. Національна безпека в контексті європейської інтеграції України : підручник. Київ : Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2021. 372 с.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Асиметрія міжнародних відносин / за ред. Г. М. Перепелиці, О. М. Субтельного. Київ : Видавничий дім «Стилос», 2005. 555 с.
2. Безпека та конкурентоспроможність економіки України в умовах глобалізації : монографія / за заг. ред. О.С. Власюка. Київ : НІСД, 2017. 384 с.
3. Безпекове середовище 2033 : Монографія. Київ : НУОУ імені Івана Черняхівського, 2022. 117 с.
4. Бочарніков В.П., Свешніков С.В., Тимошенко Р.І., Павленко В.І. Технологія аналізу воєннополітичної обстановки. Київ : Національний університет оборони України ім. Івана Черняхівського, 2017. 397 с.
5. Геополітика : підручник / за ред. А. І. Кудряченко, Ф. М. Рудич, В. О. Храмов. Київ : МАУП, 2004. 296 с.
6. Глобальна та національна безпека : підручник / за заг.ред. Г.П.Ситника. Київ : НАДУ, 2016. 784 с.
7. Державна політика забезпечення національної безпеки України : основні напрямки та особливості здійснення : монографія / Криштанович М.Ф., Пушак Я.Я., Флейчук М.І., Франчук В.І. Львів : Сполом, 2020. 418 с.
8. Зубчик О. А. Формування конкурентоспроможності держави в перспективі політичного часу (державно-управлінські аспекти) : монографія. Київ : ТОВ «Поліграф Плюс», 2019. 408 с.

9. Капітоненко М. Теорія міжнародних відносин. Чернівці : Книги - XXI, 2019. 271 с.
10. Кормич Л. І., Краснопольська Т. М. Національна безпека в глобалізаційних умовах : навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Одеса : Фенікс, 2020. 76 с.
11. Ліпкан В. А., Максименко Ю. Є., Желіховський В. М. Інформаційна безпека України в умовах євроінтеграції : навч. посіб. Київ : КНТ, 2006. 280 с.
12. Мітряєва С. І. Європейська безпека і Україна : навч. посібник. Ужгород : Ліра, 2008. 222 с.
13. Резнікова О. О. Національна стійкість в умовах мінливого безпекового середовища : монографія. Київ : НІСД, 2022. 532 с.
14. Світова гібридна війна : український фронт / за заг. ред. В. П. Горбуліна. Національний інститут стратегічних досліджень. Київ : НІСД, 2017. 496 с.
15. Ситник Г. П. Геополітичний аналіз та прогнозування : навч. посіб. у 2 ч. Київ : НАДУ, 2014. Ч. 1. 152 с.
16. Ситник Г.П. Воєнно-політичні конфлікти та міжнародна безпека : курс лекцій. Київ : ТОВ «САК Лтд.», 2023. 92 с.
17. Ситник Г.П. Конкурентоспроможність держави та національна безпека: курс лекцій. Київ: ТОВ «САК Лтд.», 2023, 2023. 86 с.
18. Україна в постбіполярній системі міжнародних відносин : підручник / за ред.. Л. В. Губерського. Київ : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. 512 с.
19. Mykola Vegesh, Mykola Palinchak, Ján Holonič. Geopolitics:Ukraine, Europe, World (SocioPolitical View) Publisher: Academic publishing Fairmont Locust AVE 1489, Fairmont, WV, USA, 2020. 249 p.
20. Strategic communications in the formation of the Ukrainian national security system : Monograph / under general editorship of L.S. Khorishko. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2023. 188 p.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Європейська політика безпеки та оборони : стратегічні аспекти співпраці України з ЄС – визначення напрямів та формату. URL: <http://old.niss.gov.ua/monitor/november/2.htm>
2. Ільницька У. Інформаційна безпека України : сучасні виклики, загрози та механізми протидії негативним інформаційно-психологічним впливам. Humanitarian vision. 2016. Vol. 2, Num. 1. С. 27-32. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/hv_2016_2_1_7
3. Коваль З. Проблематика протидії інформаційно-психологічним загрозам Україні засобами державного управління. Теоретичні та прикладні питання

- державотворення : електрон. наук. фах. вид. 2013. Вип. 13. С. 135-150. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/tppd_2013_13_12.pdf
4. Мальована Ю. Г., Руднева А. О. Трансформація іміджу України в умовах євроінтеграційних процесів на тлі військового конфлікту з Російською Федерацією. Політикус. 2022. № Спецвипуск. С. 100-105. URL: <http://politicus.od.ua/index.php/2022-ukr?id=57>.
5. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <http://www.niss.gov.ua/catalogue/34/>
6. Руднева А. О., Мальована Ю. Г. Імідж України в умовах сучасних інформаційних процесів : цифрової трансформації та становлення електронного урядування. Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії. 2022. № 42. С. 320-327. URL: <http://fps-visnyk.lnu.lviv.ua/uk/2022-42>
7. Руднева А. О., Мальована Ю. Г. Інформаційний фронт російської агресії в Україні 2022. Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії. 2022. № 45. С. 186-192. URL: <http://fps-visnyk.lnu.lviv.ua/uk/2022-45>. (Index Copernicus International).
8. Руднева А. О., Мальована Ю. Г. Цифрова дипломатія у формуванні системи національної безпеки України в умовах війни з рф. Науковий журнал «Регіональні студії». 2023. № 34. С. 111-115. URL: <http://regionalstudies.uzhnu.uz.ua/archive/34/19.pdf>.
9. Трансформація європейського та євроатлантичного простору безпеки: наслідки для України. URL: <http://old.niss.gov.ua/Monitor/mart2009/41.htm>
10. Khorishko L., Rudnieva A. Latvian renewable energy policy in the context of EU initiative. Baltic Journal of Economic Studies. 2023. № 9 (2). С. 211-215. URL: <http://www.baltijapublishing.lv/index.php/issue/article/view/2091>
11. Rudnieva A., Malovana Y. The Image of Ukraine in the International Arena in the Minds of the Current Processes of Digital Transformation and e-Government. Citizen-centric e-Government in the European Union / Dudzik S., Kawka I. Krakow : WYDAWNICTWO KSIĘGARNIA AKADEMICKA. 2023 С. 271-289. URL: <https://books.akademicka.pl/publishing/catalog/view/529/1728/2165>.